ЗАЦВЯРДЖАЮ
Начальнік галоўнага ўпраўлення адукацыі Гродзенскага аблвыканкама
_____________ Р.Ю.Абрамчык
_____________ 2020

II ЭТАП РЭСПУБЛІКАНСКАЙ АЛІМПІЯДЫ ПА ВУЧЭБНЫХ ПРАДМЕТАХ “БЕЛАРУСКАЯ МОВА” І “БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА”

КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА

IX клас

Заданні	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**Усяго**
Балы											

22 лістапада 2020 г.

Тэкст да заданняў 1–6.

(1) Рака шырокая, пакуль што чыстая, трыснёг, лаза і асака абноўлена зялёныя, сонца зноў, як штогод, грэе па-летняму, і ліпа ў самай квецені, гудзе ад цямна да цямна. (2) Сяжу пад ёю ў халадку, і гуд пчаліны люба пяе ад высокай травы, да якое звісае духмянае голле, і ў самае неба, ажно тая ліпа варушыцца ўся. (3) Пчол, паважаючы працу, баяцца не трэба. (4) Можна зблізку паназіраць, як яны робяць сваё. (5) Бясконцае, нястомнае і вельмі важнае .

(6) Ліпа тут, над ракой, на ўзлессі, не адна. (7) За палянай, дзе пачынаецца белая грэчка, стаяць яшчэ чатыры такія красуні, таксама ў шчодрай духмянасці і неабсяжна (*гудзяць, гудуць*).

(8) На адной з двух бліжэйшых ліп хаваецца ў кроне буслянка. (9) Мноства разоў на дзень жыхары яе зверху абмахваюць белачорнымі крыламі зялёна-залацісты гуд, то асядаючы на гняздо, то зноў узлятаючы. (10) Сям’я з трыма падлеткамі, што яшчэ чорнадзюба хекаюць ад спёкі і, стоячы ў гняздзе, з трэвожнай цікаўнасцю разглядаюць бліжэйшае наваколле. (11) Дрэвы, раку, траву, будынкі лесніковага двара, чырвоныя, сінія, жоўтыя скрыначкі вулляў усё, над чым так добра і так яшчэ боязна (*планаваць, планіраваць, плаваць*) на няўпэўненых, радасных крылах. (12) Далей за ракою лугі, за імі каласіста-спелыя **прасторы** палёў, якія цяпер, амаль апоўдні, у парнай смузе.

Заданне 1. Прачытайце тэкст і напішыце адказы на пастаўленыя пытанні.

Максімальны бал — 5.

Пытанні	Адказы
1. Стыль тэксту?	

2. Тып маўлення?	
3. Сродкі сувязі?	
4. Словы-сінонімы да выдзеленага ў апошнім сказе назоўніка? Падкрэсліце.	*абсяг, выпас, гоні, далеч, паша, пералескі, прыволле, разводдзе, роўнядзь, шыр.*
5. Словы ў дужках, якія падыходзяць па сэнсе для сказаў пад нумарамі ***7*** і ***11***. Запішыце.	

Заданне 2. Выпішыце з тэксту паслядоўна адно за другім у пачатковай форме словы, якія адпавядаюць значэнням: 1) ‘буслава гняздо’; 2) ‘лёгкая, падобная на дым атмасферная плёнка, дымка, туман’; 3) ‘вадзяная ці балотная шматгадовая расліна сямейства злакаў з раскідзістай мяцёлкай і каленчатым пустацелым або губчатым сцяблом’; 4) ‘прыемны пах, водар’; 5) ‘моцная гарачыня ў паветры, нагрэтым сонцам’.

Максімальны бал — 5.

____

____

Заданне 3. Выпішыце з тэксту ўказаныя адзінкі.

Максімальны бал — 5.

1. Словы з фанетычным падаўжэннем. Запішыце іх у пачатковай форме (1 бал).	
2. Словы, утвораныя прыставачна-суфіксальным спосабам (2 балы).	
3. Фразеалагізм, які адпавядае значэнню: ‘*увесь дзень*’ (1 бал).	
4. Слова з апошняга абзаца, якое складаецца з кораня і 4-ох суфіксаў (1 бал).	

Заданне 4. Выпішыце з тэксту ў алфавітным парадку адзіночналікавыя назоўнікі (ужываюцца толькі ў адзіночным ліку).

Максімальны бал — 5.

____

____

Заданне 5. Выявіце ў тэксце 5 слоў, напісаных з арфаграфічнымі памылкамі. Запішыце іх правільна.

Максімальны бал — 5.

____

____

Заданне 6. Запішыце словамі парадкавыя лічэбнікі – нумары сказаў, дзе прапушчаны працяжнік. Абазначце націскныя склады.

Максімальны бал — 4.

____

Заданне 7. Суаднясіце часткі.

Максімальны бал — 5 (0,5 бала за кожную пару)

I. Рускамоўныя і беларускамоўныя фразеалагізмы. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў.

А) попасть впросак; Б) снять стружку; В) у чёрта на куличках; Г) без задних ног; Д) два сапога пара	1) на адзін капыл; 2) трапіць у нерат; 3) за блізкім светам; 4) дать прачуханца; 5) як пшаніцу прадаўшы

А__Б__В__Г__Д__

II. Рускамоўныя выразы і іх беларускія адпаведнікі. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў.

А) участник застолья, званый гость; Б) вымощенная камнем дорога; В) напиток из березового сока; Г) страница книги, журнала газеты; Д) кровельное железо.	1) брукаванка; 2) балонка; 3) бляха; 4) бяседнік; 5) бярозавік

А__Б__В__Г__Д__

Заданне 8. Запішыце часцінамоўную прыналежнасць выдзеленых слоў.

Максімальны бал — 5.

А) Дачка адыходзіла цвёрда, **аднойчы** зірнула назад.	А) ____________________;
Б) **Штосьці** яго стрымлівае ад жадання прызнацца.	Б) ____________________;
В) **Вось** дзе можна бавіць час!	В) ____________________;
Г) Гэта была **вось** палітычнага жыцця краіны.	Г) ____________________;
Д) На ім былі штаны колеру **хакі**.	Д) ____________________

Заданне 9. Запішыце прапушчаныя тэрміны.

Максімальны бал — 5.

1. Невялікая камічная сцэнка, якая разыгрывалася паміж актамі асноўнага дзеяння спектакля.	
2. Урачысты, узнёслы верш, хвалебная песня ў гонар важнай падзеі, з’явы, асобы.	
3. Апісанне прыроды ў літаратурным творы.	
4. Невялікі лірычны верш напеўнага характару пра каханне.	
5. Верш з 14 радкоў, напісаных ямбам.	

Заданне 10. Запішыце прапушчаныя словы ў радках-назвах вершаў і прозвішча, імя аўтара.

Максімальны бал — 6.

Радок-назва верша	Аўтар верша
1. «Цёплы вечар, ціхі вецер, свежы _____________»	
2. «Свяці, каханне чыстая _____________________!..»	
3. «Пазвоніць аднойчы _______________________…»	
4. «Трэба __________________ бываць часцей»	
5. «Дзе мой край? Там, дзе вечную песню пяе ____…»	
6. «Жыццё даецца, каб жыццё ___________________»	